

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2026-01-23

Diarienummer:
KTN-2026-00030

Handläggare:
Anna Röst

Samrådsyttrande över detaljplan för Sävja 8:1

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat samrådsyttrande avseende detaljplan för Sävja 8:1

Ärendet

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Sävja 8:1 i samrådsskede 23 januari– 6 mars 2026.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra bostadsbebyggelse i form av radhus och parhus, med vidhängande gemensam gård med lekplats samt en korttidsparkering.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelning Uppsala konst och kulturarv inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Detaljplanen syftar till att möjliggöra bostadsbebyggelse i form av radhus och parhus, med vidhängande gemensam gård med lekplats samt en korttidsparkering.

I tjänsteskrivelsen sammanfattas detaljplanens huvuddrag. Handlingarna plankarta och planbeskrivning är bilagda tjänsteskrivelsen. För mer information om detaljplanen hänvisas till denna webbsida: www.uppsala.se/bygga-och-bo/samhallsbyggnad-och-planering/detaljplaner-program-och-omradesbestammelser/hitta-detaljplaner-och-omradesbestammelser/2016/savja-81/#samrad

Detaljplanen

Detaljplanen möjliggör cirka 36 nya bostäder. Planområdet är beläget norr om stadsdelen Vilan, cirka fyra kilometer söder om Uppsala Resecentrum. Det utgörs av cirka en hektar obebyggd jordbruksmark, och är en del av Uppsalaslätten. Direkt öster om planområdet går väg 255, och i norr ligger gården Lilla Djurgården.

Kulturarv inom planområdet

Detaljplaneområdet ligger inom riksintresse för kulturmiljövården Uppsala stad (C40) och inom en utpekad kulturmiljökärna, som omfattar landskapet vid Lilla Djurgården (U76). Lilla Djurgården är en småskalig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, med bland annat en enkelstuga från 1800-talet. Platsens historia sträcker sig tillbaka till 1640-talet, då ett skogvaktartorp under Uppsala slott etablerades här. En av Linnés exkursionsvägar "Danmarksstigen" passerar förbi bebyggelsen. Gårdsmiljön omfattas av områdesbestämmelser sedan 2003. Planområdet ligger utanför områdesbestämmelserna, men inom nära synhåll från Lilla Djurgården.

Kulturarv i planförslaget

I planförslaget anges att kulturmiljövården måste beaktas, och att det handlar om att inte förvanska siktlinjen från Lilla Djurgården. Bedömningen i planarbetet är att den föreslagna småskaliga bebyggelsen inte kommer att förändra landskapsbilden markant, men att krav ställs pånockhöjd, fasadfärg och takutformning. Målsättningen är att en harmonisk vy ska bibehållas från kulturmiljöområdet, genom en låg bebyggelse i neutral färgskala.

Plankartans bestämmelser anger att bebyggelsen ska utformas med sadeltak i takvinkel om 20–25 grader och fasader ska vara målade i "slamfärgskulörer". Högstanockhöjd är nio meter.

Ingen kulturmiljöutredning eller antikvarisk konsekvensbedömning ingår i planhandlingarna.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen bedömer att ett planarbete som innebär exploatering av jordbruksmark på Uppsalaslätten inom både riksintresseområde och kommunal kulturmiljökärna ska omfatta en kulturmiljöutredning och konsekvensbedömning, utförd av certifierad antikvarisk kompetens. Grundfrågan är i första hand om ny bebyggelse överhuvudtaget är lämplig, och vidare, hur den bör utformas. Ambitionerna i planarbetet är att anpassa den tillkommande bebyggelsen till kulturmiljön, men antikvariska bedömningsgrunder för sådan anpassning saknas.

Planbestämmelsen f1 "Fasader ska vara målade i slamfärgskulörer" är otydlig och öppnar för olämpliga fasadkulörer. Det är en tolkningsfråga huruvida bestämmelsen anger att fasaderna ska målas med slamfärg eller med någon av de kulörer som är vanliga i slamfärg. Det adekvata hade varit att, utifrån ett antikvariskt kunskapsunderlag, ange fasadmaterial, färgtyp (slamfärg), grad av enhetlighet och kulör. Illustrationerna i planbeskrivningen visar en ljus fasadfärg, men planbestämmelserna öppnar för såväl rött som svart och andra kulörer. Vidare saknas bestämmelser kring takmaterial och kulör.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 23 januari 2026
- Bilaga 1, Förslag till samrådsyttrande över detaljplan för Sävja 8:1.
- Bilaga 2, Plankarta
- Bilaga 3, Planbeskrivning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Kulturnämnden
YttrandePlan- och byggnadsnämnden
Ert diarienummer: PBN 2016-000660

Samrådsyttrande över detaljplan för Sävja 8:1

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Sävja 8:1 i samrådsskede 23 januari – 6 mars 2026.

Planarbetet för Sävja 8:1 innebär cirka 36 nya bostäder på obebyggd jordbruksmark på Uppsalaslätten inom riksintresseområde för kulturmiljövården Uppsala stad (C40) och inom en kommunalt utpekad kulturmiljökärna (Lilla Djurgården, U76).

I planarbetet finns en ambition att beakta kulturmiljövården, men antikvariska underlag och bedömningsgrunder i form av både kulturmiljöutredning och antikvarisk konsekvensbedömning saknas. Det är alltså inte utrett huruvida ny bebyggelse är lämplig eller hur den bör utformas för att anpassas till kulturhistoriska värden.

Kulturnämnden anser att det är av stor vikt att en sådan utredning ligger till grund för bedömningar om platsens lämplighet för exploatering, och för bestämmelser om dess utformning.

I planförslaget finns vidare en otydlighet kring utformningsbestämmelsen f_1 som anger fasadfärg "slamfärgskulör". Det är oklart huruvida bestämmelsen avser färgtyp eller kulör och vilken kulör som menas. Utformningsbestämmelser kring fasader i kulturhistoriskt värdefulla områden bör ange såväl fasadmaterial, färgtyp och kulör. Även takmaterial och kulör bör konkretiseras i en utformningsbestämmelse. En kulturmiljöutredning utförd av certifierad antikvarisk kompetens kan möjliggöra en väl anpassad ny bebyggelse med adekvata utformningsbestämmelser, om sådan är lämplig på platsen.

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande

Anna Eriksson
Nämndsekreterare